

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

ЗГІДНО З
ОРИГІНАЛОМ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні циклової комісії
фізичного виховання, охорони праці та
захисту України
Протокол № 3 від 02.10. 2024 р.
Голова ц/к (підпис існує) Олександр БАТЕНЬКОВ

Освітньо-професійний ступінь
Галузь знань:
Спеціальність
Освітньо-професійна програма

фаховий молодший бакалавр
01 Освіта/Педагогіка
017 Фізична культура і спорт
Фізична культура і спорт

ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

м. Житомир, 2024 р.

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка
2. Порядок проведення кваліфікаційного іспиту
3. Програма кваліфікаційного іспиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підсумкова атестація здобувачів фахової передвищої освіти – визначення фактичної відповідності рівня освітньої та професійної підготовки випускника вимогам стандарту фахової передвищої освіти та освітньо-професійної програми.

Кваліфікаційний екзамен здійснюється кваліфікаційною комісією після завершення навчання за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-професійної підготовки вимогам державного стандарту фахової передвищої освіти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Результати складання кваліфікаційного екзамену є підставою для присвоєння кваліфікаційною комісією ступеня фаховий молодший бакалавр зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Формування, організацію роботи та контроль за діяльністю кваліфікаційних комісій здійснює директор коледжу.

Пакет кваліфікаційного іспиту складається з екзаменаційних білетів, тестів, методичних рекомендацій.

Екзаменаційні білети рівнозначні за складністю.

Кваліфікаційний іспит складається з двох частин — теоретичної і практичної. Теоретична частина складається з тестів та запитань до білету. У практичну частину входить конкретне ситуаційне завдання, за результатами виконання якого оцінюється вміння студента використовувати здобуті знання для розв'язання фахових завдань. На підготовку до відповіді надається 40 хвилин. Екзамен проводиться за білетами, складеними відповідно до цієї програми. Приймає екзамен Кваліфікаційна екзаменаційна комісія, склад якої затверджується у встановленому порядку.

До Кваліфікаційного іспиту допускаються студенти, які завершили вивчення всіх теоретичних дисциплін, склали всі заліки та іспити відповідно до навчального плану і виконали програми практик. Іспит проводиться на відкритому засіданні Кваліфікаційної комісії у формі відповідей на питання екзаменаційних білетів. Результати екзамену визначаються оцінками «відмінно», «добре»,

«задовільно», «незадовільно» як середня арифметична оцінка після виконання теоретичної і практичної частини. Остаточне рішення про оцінку приймається на закритому засіданні Кваліфікаційної екзаменаційної комісії відкритим голосуванням простою більшістю. Протоколи засідання Кваліфікаційної екзаменаційної комісії та індивідуальні навчальні плани студентів підписують голова та члени комісії. Підсумкова атестація випускників навчального закладу завершується видачею диплома встановленого зразка.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Наказом директора до складання кваліфікаційного іспиту допускаються всі студенти, які успішно здали семестрові екзамени, заліки та відпрацювали всі види практики.

Кваліфікаційний іспит приймає кваліфікаційна комісія, до складу якої входять: голова комісії, заступник голови, член комісії, секретар.

До складу екзаменаційного білету входять питання з освітніх компонент: «Теорія і методика легкої атлетики», «Теорія і методика рухливих і спортивних ігор», «Основи менеджменту у сфері фізичної культури і спорту», практичного завдання з курсу «Педагогіка та основи педагогічної майстерності». Завдання вимагає від студентів послідовних, взаємопов'язаних дій, аналітичного мислення та творчого підходу до вирішення поставлених задач.

Кваліфікаційний іспит здійснюється в аудиторії у формі усної відповіді на питання екзаменаційних білетів за присутності екзаменаційної комісії.

На підготовку комплексного завдання відводиться до 40 хв.

Знання студентів оцінюється за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Кожному студенту виставляється середня оцінка на основі відповідей із дисциплін, включених до екзаменаційного білету. Оцінка визначається колегіально. Виставлені оцінки заносяться у протокол засідання екзаменаційної комісії та індивідуальний навчальний план студента, за підписами всіх членів екзаменаційної комісії. Оцінка оголошується у день складання іспиту після оформлення відповідного протоколу. У протокол заносяться оцінки, отримані на кваліфікаційному іспиті, записуються запитання, задані здобувачу освіти, та особливі думки членів комісії щодо його відповіді. В протоколі вказується здобутий освітній ступінь, який надано випускнику та диплом, що буде видаватися, звичайного зразка чи з відзнакою.

**Критерії
оцінювання знань студентів з кваліфікаційного екзамену
спеціальності «Фізична культура і спорт»**

Оцінювання знань студентів за чотирибальною шкалою.

1. Правильність відповідей (правильне, чітке, достатньо глибоке викладення теоретичних понять)
2. Ступінь усвідомлення програмного матеріалу і самостійних міркувань
3. Новизна навчальної інформації; рівень використання наукових (теоретичних знань).
4. Вміння користуватися засвоєними теоретичними знаннями.

Відповідь студента також оцінюється формою, тобто з позиції логічності, чіткості, виразності викладу. Тести оцінюються за чотирибальною системою.

Білет кваліфікаційного іспиту складається з тестів, теоретичних питань та ситуаційної задачі. Оцінюється загальна відповідь студента, максимальна оцінка 5 «відмінно». Критерії оцінки відповіді студента наступні:

Оцінка **5 «відмінно»** виставляється добувачу освіти тоді, коли його відповідь завершена за змістом, формою, обсягом. Це означає, що студент в повній мірі за програмою засвоїв увесь навчальний матеріал, викладений в підручниках та інших джерелах, дає глибокі відповіді на поставлені запитання, а також показує знання не лише основної, а й додаткової літератури, першоджерел, доводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних, галузевих дисциплін, вміє пов'язати матеріал з реальною дійсністю і доцільно використовує його для аналізу практичних завдань.

Оцінка **4 «добре»** передбачає також високий рівень знань, навичок і вмінь. При цьому відповідь досить повна, логічна з елементами самостійності, але містить деякі неточності, або пропуски в неосновних питаннях. Можлива недостатня чіткість в визначенні понять.

Оцінка **3 «задовільно»** передбачає наявність знань лише основної літератури, студент відповідає по суті питання, і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних завдань.

Оцінка **2 «незадовільно»** ставиться, коли студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велике кількість помилок в усній відповіді.

**Програма
до кваліфікаційного іспиту
з дисципліни “ Теорія і методика легкої атлетики ”**

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.. Легка атлетика в системі фізичного виховання

Тема 1. Історія виникнення та розвитку легкої атлетики.

Тема 2. Класифікація видів легкої атлетики.

Тема 3. Загальна характеристика легкоатлетичних вправ.

Тема 4. Форма та принципи побудови занять.

Змістовний модуль 2. Основи техніки спортивної ходьби

Тема 1. Історична довідка розвитку ходьби та бігу.

Тема 2. Техніка рухів таза навколо вертикальної площини в поєднанні з рухами ніг.

Тема 3. Навчити техніці ходьби по похилій доріжці.

Змістовний модуль 3. Аналіз техніки бігу на середні та довгі дистанції

Тема 1. Історія розвитку бігу як виду легкої атлетики.

Тема 2. Класифікація бігу на короткі дистанції.

Тема 3. Класифікація бігу на середні та довгі дистанції.

Тема 4. Біг на середні та довгі дистанції.

Тема 5. Характеристика динаміки бігу на середні та довгі дистанції

Змістовний модуль 4. Організація та методика навчання в спринті

Тема 1. Навчити техніці низького старту, техніка стартового розгону, бігу по дистанції, бігу по повороту. фінішування.

Тема 2. Удосконалення техніку бігу на короткі дистанції та ознайомлення з технікою естафетного бігу.

Тема 3. Ознайомлення та аналіз техніки естафетного бігу

Змістовний модуль 5. Бар'єрний біг, стрибки

Тема 1. Техніка бар'єрного бігу 100 м. та 110 м.

Тема 2. Методика навчання техніки бар'єрного бігу 100м та 110 м.

Тема 3. Ознайомлення з технікою стрибків у довжину.

Тема 4. Ознайомлення з технікою потрійного стрибка.

Тема 5. Ознайомлення з технікою стрибків у висоту.

Змістовний модуль 6. Техніка метань

Тема 1. Метання списа

Тема 2. Метання диска

Тема 3. Метання молота

Тема 4. Технік а метання малого м'яча та гранати з розбігу

Змістовний модуль 7. Багатоборство

Тема 1. Легкоатлетичне багатоборство

**Програма
до кваліфікаційного іспиту
з дисципліни «Теорія і методика рухливих і спортивних ігор»**

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Рухливі ігри як засіб фізичного виховання школярів

Тема 1. Основні поняття про рухливі ігри, їх місце в системі фізичного виховання, педагогічне значення рухливих ігор.

Тема 2. Зміст і методичні особливості рухливих ігор та їх педагогічна класифікація.

Тема 3. Застосування рухливих ігор на заняттях спортом. Методика проведення змагань «Веселі старты».

Тема 4. Вивчення рухливих ігор і характерні особливості проведення з дітьми старшого дошкільного віку.

Тема 5. Вивчення рухливих ігор і характерні особливості проведення з дітьми молодшого шкільного віку.

Історія розвитку рухливих ігор в світі та Україні. Основні поняття про рухливі ігри та забави. Класифікація рухливих ігор. Запобігання травматизму на заняттях рухливих ігор. Загальна характеристика методики проведення рухливих ігор і педагогічні вимоги до використання рухливих ігор. Рухливі ігри та забави з елементами різних видів спорту. Рухливі ігри та забави в позаурочний час. Планування і проведення спортивно-масових заходів з рухливими іграми.

Змістовний модуль 2. Основи теорії і методика футболу

Тема 1. Загальні положення та характеристика гри «Футбол». Історія виникнення і розвиток футболу.

Тема 2. Технічна підготовка у футболі.

Тема 3. Тактика нападу та захисту гри футбол.

Тема 4. Організація і методика проведення заняття у футболі. Методика суддівства.

Історія виникнення і розвиток футболу. Правила гри. Класифікація техніки і тактики гри. Методика навчання техніці і тактики гри в футбол. Аналіз основних ігрових прийомів. Структура навчання техніко- тактичним діям і виховання фізичних якостей у футболі. Аналіз ігрових прийомів. Взаємозв'язок розвитку фізичних якостей з оволодінням техніко-тактичними діями. Підготовка місць проведення змагань, необхідного інвентарю й обладнання. Правила змагань. Розробка та оформлення документації змагань.

Змістовний модуль 3. Основи теорії і методика баскетболу.

Тема 1. Загальні положення та характеристика гри «Баскетбол».

Тема 2. Техніко-тактична підготовка у баскетболі.

Тема 3. Правила змагань та суддівство у баскетболі. Жести суддів.

Історія виникнення і розвиток баскетболу. Правила гри. Методика навчання техніці і тактики гри в баскетбол. Методика навчання стійки, переміщення, ведення м'яча. Методика навчання ловлі та передач м'яча на місці і в русі. Методика навчання кидка м'яча в кошик з подвійного кроку після ведення. Методика навчання кидка м'яча в кошик після передачі від партнера. Вивчених прийомів техніки гри. Методика навчання зупинок і поворотів. Методика прийомів техніки гри. Методика навчання прийомів техніки гри в захисті (вибивання, виривання, накривання м'яча).

Змістовний модуль 4. Основи теорії і методика волейболу.

Тема 1. Загальні положення та характеристика гри «Волейбол».

Тема 2. Техніко-тактична підготовка у волейболі. Методика розвитку фізичних якостей.

Тема 3. Організація і методика проведення заняття у волейболі. Методика суддівства гри.

Історія виникнення і розвиток волейболу. Правила гри. Основи техніки і тактики гри в волейбол. Стійки та переміщення гравця по майданчику. Методика навчання передачі м'яча двома руками зверху і знизу. Методика навчання нижньої прямої подачі. Методика навчання верхньої прямої подачі. Методика навчання передачі м'яча назад за голову. Передачі м'яча знизу і зверху в трійках, четвірках, в колонах. Методика навчання прямого нападаючого удару (по ходу свого розбігу). Методика навчання одиночного блокування. Методика навчання обманного удару. Методика суддівства. Методика навчання командним тактичним діям в нападі. Методика навчання командним тактичним діям в захисті.

Програма
до кваліфікаційного іспиту
з дисципліни “Педагогіка та основи педагогічної майстерності”
Змістовний модуль 1 . Загальні основи педагогіки.

Тема 1. Предмет педагогіки і методи науково-педагогічних досліджень.

Виникнення педагогіки як науки. Основні етапи розвитку. Предмет і об'єкт педагогіки. Закони і закономірності. Прогнозування у педагогіці. Педагогіка як наука і як мистецтво. Основні категорії педагогіки. Виховання як суспільне явище. Історичний характер виховання. Виховання як спеціально організований і систематично здійснюваний вплив (вихователя на вихованця та вихованця на вихователя). Виховання як взаємодія. Самовиховання та перевиховання. Характеристика основних категорій педагогіки: виховання, навчання, освіта, розвиток особистості. Нові підходи до поняття розвиток у сучасній вітчизняній та зарубіжній літературі. Знання, уміння, навички, погляди, переконання, риси особистості як вихідні поняття для характеристики вихованості й освіченості людини. Педагогічний навчально-виховний процес, по-перше, як результат синтезу раніше висвітлених категорій, по-друге, засіб освіти, виховання і розвитку особистості, її самовиховання і самоосвіти. Структура та галузі педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Джерела педагогіки. Науково-педагогічні дослідження, їх проведення і впровадження. Поняття про науково-педагогічне дослідження. Система науково-педагогічних досліджень. Методи науково-педагогічних досліджень (загальні підходи). Основні елементи педагогічного дослідження. Вибір і застосування методів у педагогіці. Метод педагогічних спостережень. Метод бесіди, інтерв'ю та анкетування. Метод рейтингу та самооцінки. Метод “педагогічного консиліуму”. Метод діагностичних контрольних робіт. Метод педагогічного експерименту. Теоретичні основи педагогічного дослідження. Застосування математичної статистики в педагогічних дослідженнях. Проблеми впровадження результатів науково-педагогічних досліджень у практику роботи шкіл. Узагальнення педагогічного досвіду і народної культури виховання.

Тема 2. Вікова періодизація. Вікові особливості психічного та фізичного розвитку особистості.

Поняття про особистість. Теорія становлення особистості. Поняття розвитку якісних змін, яких зазнає істота, що розвивається. Розвиток людини, зв'язок між процесом розвитку та його результатами з однієї сторони, і причинами, що впливають на них - з іншої (П.П. Блонський, Л.С. Виготський, Г.С. Костюк, С.Л. Рубінштейн, А.Р. Лурія, Л. Термен, Е. Геккель, Ф. Мюллер). Аналіз факторів розвитку людини. Роль спадковості у людському розвитку (онтогенез та філогенез). Теорія конвергенції Вільяма Штерна та психологічна теорія Зигмунда Фрейда про розвиток людини. Педологія і генетика. Проблема успадкування спеціальних задатків, інтелектуальних і моральних якостей, вплив середовища та виховання на розвиток особистості. Активна діяльність особистості як фактор її розвитку. Вікові та індивідуальні особливості розвитку. Правильний аналіз психологічної та педагогічної вікових періодизацій. Акселерація та причини, що її обумовлюють. Закономірності фізичного та духовного розвитку. Особливості виховання і навчання учнів різних вікових груп: молодший шкільний вік; середній шкільний вік; старший шкільний вік. Врахування індивідуальних особливостей в процесі навчання і виховання.

Тема 3. Історія українського шкільництва та педагогіки.

Виховання і навчання у первісних та родових племенах на території України. Культурні та освітній розквіт Київської Русі. Пам'ятки педагогічної думки Київської Русі. Освіта та розвиток педагогічної думки в XVI – XVIII ст.: діяльність братських шкіл; перші національні заклади вищого типу – Острозька академія та Києво-Могилянська академія; козацька педагогіка; видатні діячі української освіти (Петро Могила, Іван Федоров, Григорій Сковорода). Стан освіти в Україні у складі Російської імперії та на західноукраїнських землях: (Олександр Духнович, Юрій Федькович, Августин Волошин). Видатні українські педагоги XIX- поч. XX ст.: К. Ушинський, Х. Алчевська, І. Франко, С. Русова, Г. Ващенко, І. Огієнко, А. Макаренко.

Тема 4. Основні проблеми розвитку європейського шкільництва та педагогічної думки.

Антична педагогіка: виховання і школа в античному світі; філософсько- педагогічна думка в античних суспільствах (Сократ, Платон, Арістотель, Цицерон, Квінтіліан). Особливості освітньо-

виховної практики в епоху середньовіччя: типи виховних систем, виникнення університетів; Фома Аквінський та П'єр Абеляр. Епоха Відродження та зміни у поглядах на освіту (Рабле, Роттердамський, Томас Мор). Освітні ідеї реформаторського руху: Ян-Амос Коменський – засновник теоретичної педагогіки. Видатні діячі епохи буржуазних революцій в Європі: (Д. Локк, Ж.-Ж. Руссо). Педагоги – класики кінця XVIII – XIX: (Й.Г. Песталоцці, Й.Ф. Гербарт, Ф.-В.-А. Дістерверг, Ф. Фребель). Основні теорії європейської освіти нового часу.

Змістовий модуль 2. Дидактика (основи теорії освіти і навчання)

Тема 5. Сутність процесу навчання.

Характерні ознаки процесу навчання: двосторонній характер, сумісна діяльність вчителя та учня, керівництво зі сторони вчителя; спеціальна планомірна організація і управління; цілісність та єдність; відповідність закономірностям вікового розвитку учнів; управління розвитком і вихованням учнів. Історичний аспект розвитку дидактики. основні категорії дидактики: викладання, уміння, навчання, освіта, знання, вміння, навички, мета, зміст, організація, форма, засіб, результат. Функції дидактики. Загальна та окрема дидактики. Особливості сучасної дидактики.

Тема 6. Зміст освіти як фундамент культури особистості.

Поняття про зміст освіти. Суть компонентів змісту освіти. Фактори, що зумовлюють формування змісту освіти: потреби, соціальні та наукові досягнення, можливості учнів, державна стратегія, гуманізація, інтеграція, тощо. Теорії організації змісту освіти: теорія матеріальної освіти, дидактичного утилітаризму, структуралізму, тощо. Наукові вимоги до змісту навчання. Форми представлення змісту освіти. Реалізація змісту освіти в сучасній школі: навчальний план, навчальна програма. Вимоги до навчальної літератури.

Тема 7. Закономірності і принципи навчання.

Історія проблеми. Класифікація закономірностей навчання: конкретні, дидактичні (змістовно-процесуальні) закономірності, гносеологічні закономірності, психологічні, управлінські, соціологічні, організаційні закономірності.

Тема 8. Принципи, методи, засоби навчання.

Поняття про принципи і правила, співвідношення принципів та правил. Система дидактичних принципів. Принцип свідомості і активності; принцип наочності навчання; принцип систематичності і послідовності; принцип міцності; принцип доступності; принцип науковості; принцип зв'язку теорії з практикою.

Методи навчання: поняття про методи навчання, класифікація методів навчання. Характеристика методів організації навчально-пізнавальної діяльності. Група методів за логікою передачі і сприймання навчальної інформації. Класифікація методів за рівнем самостійної пізнавальної діяльності. Група методів за ступенем керівництва навчальною роботою. Методи стимулювання і мотивації учня. Методи контролю і самоконтролю в навчанні. Бінарні методи навчання. Вибір методів навчання.

Засоби навчання. Класифікація засобів.

Тема 9. Форми організації навчання.

Поняття про форми навчання. Історичний аспект розвитку форм організації навчання. Урок - основна форма роботи: Загальні вимоги до уроку, дидактичні (освітні) вимоги, розвиваючі вимоги. Типи і структура уроків. Підготовка уроку. Допоміжні форми навчання. Нестандартні уроки.

Тема 10. Педагогічний контроль та інновації в педагогіці.

Педагогічний контроль і облік результатів діяльності учня. Структура педагогічного контролю: облік, перевірка, оцінка; функції педагогічного контролю: коригуючі, діагностична, виховна та навчальна; вимоги: результативність, систематичність, всебічність, об'єктивність, поєднання з самооцінкою, гласність. Методи перевірки (усний письмовий, графічний, практичний, програмований) та види контролю: поточний, тематичний, підсумковий і заключний. Гуманізм та інновації в педагогіці.

Види і структура інноваційних процесів. Індивідуальний підхід: особливості фізичного, розумового і морального розвитку; вікові особливості; особливості пізнавальних процесів; мотиви учбово-пізнавальної діяльності; рівень навчальних знань, вмінь і навичок, структура учбових і поза навчальних інтересів. Диференційований підхід в навчанні: зовнішня та внутрішня

диференціації. Індивідуально-диференційований підхід: вибір методів, форм, засобів і прийомів навчання з урахуванням індивідуальних і групових особливостей учнів.

Змістовний модуль 3. Теорія виховання

Тема 11. Сутність і зміст процесу виховання, принципи виховання.

Процес виховання як система. Компоненти процесу виховання: цільовий, стимуляційно-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльнісний, контрольно-регульований, оцінково-результативний. Виховна ситуація як невід'ємна ланка виховного процесу. Етапи процесу виховання. Особливості виховного процесу. Принципи виховання: громадська спрямованість виховання; опора на позитивне; гуманізація виховання; особистісний підхід; єдність виховних впливів; національний характер виховання та їх характеристика. Суть змісту виховання у сучасній школі. Система актуальних виховних завдань. Виховання - діяльність, що спрямована на перетворення власної особистості.

Тема 12. Загальні засоби, методи і прийоми виховання.

Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Характеристика методів формування свідомості особистості. Методи організації діяльності. Характеристика методів стимулювання. Вибір методів виховання: загальні причини, що визначають вибір методів виховання. Засоби виховання. Прийом виховання як складова та дійова частина методу.

Тема 13. Напрями виховання.

Моральне виховання. Завдання і зміст морального виховання. Зміст морального виховання на різних вікових ступенях розвитку учнів. Шляхи морального виховання. Особливості застосування методів морального виховання у зв'язку з віковим розвитком учнів: відповідність методів виховного впливу віку дітей. Особливості роботи з важковиховуваними дітьми. Теорії морального виховання.

Розумове виховання. Поняття "розумового розвитку" та "розумового виховання". Завдання і зміст розумового виховання. Основні засоби розумового виховання. Характеристика видів мислення. Рекомендації по розвитку видів мислення. Розумове виховання та формування світогляду.

Естетичне виховання. Методологічні основи естетичного виховання. Роль естетичного виховання у всебічному розвитку особистості. Зміст і завдання естетичного виховання. Принципи та система естетичного виховання школярів. Шляхи та засоби естетичного виховання. Роль природи в естетичному вихованні. Естетичне виховання засобами мистецтва. Естетика шкільного побуту.

Трудове і фізичне виховання. Завдання трудового виховання. Виховання працьовитості. Навчальна праця. Трудове навчання, продуктивна праця учнів. Побутова праця. Трудове виховання в процесі позакласної і позашкільної роботи. Методи трудового навчання і виховання. Особистий приклад вихователя. Вправлення, виховання колективних трудових завдань, змагання. Режим праці і відпочинку. Професійна орієнтація учнів.

Фізичне виховання в загальній системі виховання. Завдання фізичного виховання школярів. Зміст і засоби фізичного виховання. Уроки фізичної культури. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня.

Позакласна спортивно-масова робота в школі. Використання природних факторів для загартування організму. Фізичне виховання в сім'ї.

Тема 14. Особистість, група, колектив.

Типи груп: формальні, референтні, дифузні. параметри групи. Етапи еволюції колективу. Структура самоуправління. Форми виховання. Угрупування як форма виховання. Характеристика учнівських угруповань. Дитячі угруповання. Угрупування та особистість. Педагогічне управління угрупованням. Виховання особистості з відхиленням від норми поведінки (репресивна педагогіка А. Макаренка). Спортивний колектив, його особливості.

Тема 15. Теорія і практика виховних систем школи (ВСШ).

Структура ВСШ: основна педагогічна ідея; цілі і завдання; діяльність; педагогічне спілкування; система самоуправління; система взаємодії з оточуючим середовищем. Функції ВСШ: інтегральна, регулююча, розвиваюча, захисна, компенсаторна, корегувальна. Етапи становлення ВСШ. Типи ВСШ: авторитарна та гуманістична виховні системи. Критерії ефективності ВСШ.

Тема 16. Педагогічні проблеми взаємодії шкільного і сімейного виховання.

Функції сім'ї. Напрями взаємодії школи і сім'ї. Приблизна програма вивчення умов сімейного виховання. Форми взаємодії сім'ї і школи: батьківські лекторії, психологічні тренінги для батьків і дітей; тематичні семінари для батьків, відвідування сімей; батьківські збори, виклики до школи; озброєння сім'ї технологією та методикою виховання; участь батьків в роботі ради школи. Методи вивчення сім'ї: бесіда, спостереження, анкетування, моделювання, тестування.

Тема 17. Принципи і структура управління освітою.

Управління шкільною освітою в Україні. Структура органів управління освітою та їх діяльність. Керівництво навчально-виховною роботою школи. Організація навчального року. Розклад уроків. Шкільний режим. Керівники школи, вчителі, вихователі. Класні керівники, Педагогічний колектив. Методична робота в школі. Планування та облік роботи школи.

Змістовий модуль 4. Основи педагогічної майстерності.

Тема 18. Педагогічна майстерність, її елементи.

Поняття про педагогічну майстерність. Професійні знання. Педагогічні здібності. Особистісні якості. Шляхи формування педагогічної майстерності. Структурні компоненти діяльності спортивного педагога (гностичний, проектувальний, конструктивний, організаторський, комунікативний, предметно-практичний). Рівні діяльності; модель діяльності: мета, мотиви, дії, результат. Професійно значимі особливості діяльності та вимоги до індивідуально-психологічних характеристик особистості спортивного педагога.

Тема 19. Рівні професійної діяльності спортивного педагога.

Рівні діяльності в роботі спортивного педагога: репродуктивний, адаптивний, локально-моделюючий вміння, творчий. Критерії педагогічної майстерності та передумови підвищення ефективності діяльності тренера. Рівні майстерності: високий, середній, низький.

Тема 20. Педагогічне спілкування як взаємодія.

Педагогічне спілкування як поліфункціональне явище, яке забезпечує обмін інформацією (комунікативний аспект), пізнання особистості і самоутвердження (перцептивний аспект), організації взаємодії (інтерактивний аспект). Головні ознаки педагогічного спілкування: особистісна орієнтація співрозмовників, рівність педагогічних позицій, проникнення у світ почуттів і переживань, готовність прийняти точку зору співрозмовника, нестандартні прийоми спілкування. Спілкування педагога в залежності від типу: функціонально-рольове та особистісно-орієнтоване. Риси діалогічності педагогічного спілкування: визнання рівності особистісних позицій, відкритість і довіра між партнерами; зосередженість педагога на співрозмовникові та взаємовплив поглядів; персоніфікована манера висловлювання; поліфонія взаємодії; двоплановість позицій педагога у спілкуванні. Характеристика бар'єрів спілкування: соціального, фізичного, смислового, естетичного, емоційного, психологічного. Ускладнення, що виникають у процесі спілкування. Структура педагогічного спілкування: етапи (моделювання, "комунікативна атака", керування спілкуванням, аналіз спілкування).

Тема 21. Стилі педагогічного спілкування.

Чинники, що впливають на вибір стилю спілкування. Авторитарний, демократичний, ліберальний та змішаний стилі – загальна характеристика. Спілкування на підставі захоплення спільною діяльністю; спілкування, що ґрунтується на дружньому ставленні; спілкування-дистанція; спілкування-залякування; спілкування-загравання.

Тема 22. Педагогічна етика та педагогічний такт.

Поняття педагогічної етики. Характеристика такту взагалі та педагогічного такту зокрема. Моральні якості, характеристика поведінки тактовного педагога. Педагогічний такт на уроці та у позакласній роботі. Такт і тактика. Вибір тактики і вміння користуватися рольовими позиціями: "зверху", "знизу", "поруч", "невтручання". Умови оволодіння педагогічним тактом: оволодіння конфліктною ситуацією; вміння вплинути на учня; зрозуміти мотиви поведінки учня; узгодження мети; закріплення своєї позиції. Розвиток комунікативних вмінь спортивного педагога. Поради педагогам-початківцям. Адекватна оцінка власної особистості. Повага індивідуальності учня. Широта ерудиції. Творчий підхід до аналізу ситуацій. Правила спілкування.

Тема 23. Засоби комунікативного впливу педагога на учня – переконання та навіювання.

Переконання як основний спосіб впливу вчителя на учня. Переконання правильні та хибні: способи їх визначення. Переконаність – як готовність діяти в захисті своїх переконань. Вимоги до переконання: відповідність переконання індивідуальним особливостям учня;

переконання повинно містити як загальні положення так і конкретні факти; при переконання необхідно аналізувати факти поведінки які однаково відомі співбесідникам; переконуючи інших вихователь повинен глибоко вірити в те, що він повідомляє. Форми переконання: диспут, дискусія, бесіда, розповідь, особистий приклад. Критерії ефективності переконуючої взаємодії. Вправи, які стимулюють, закріплюють та виробляють правильні норми поведінки. Роль використання ділових ігор в вихованні переконань та з метою перевиховання. Педагогічні ситуації в яких вихованці повинні проявляти ті чи інші якості: ситуації несподіваності, вибору, конфлікту з самим собою, конфлікту з учнями, подолання труднощів. Логіка доказів: теза, доведення або аргументи, демонстрація способу доказу. Індукція та дедукція в логіці доказів. Прямі і непрямі докази. Закони тотожності, протиріччя, виключення третього зайвого, закон достатнього обґрунтування. Правила доказів. Найбільш типові помилки молодих вчителів в логіці доказів. Навіювання в педагогічному процесі: особливості, умови ефективності (зміст навчального матеріалу; середовище в якому відбувається навіювання; відношення самого педагога до того, що він навіює; впевненість в успіху навіювання; авторитет вчителя; врахування вікових особливостей та індивідуальних якостей емоційних станів дітей на момент навіювання; володіння вчителем технікою навіювання; створення умов для реалізації обумовлених навіюванням якостей. Взаємозв'язок переконання та навіювання.

Тема 24. Взаємозв'язок шкільної та театральної педагогіки у вирішенні проблеми майстерності педагога.

Загальне та відмінності в театральному та педагогічному мистецтві. Педагогічна та акторська діяльність, талант. Театральна педагогіка в процесі становлення особистості. Артистизм в структурі особистості педагога, його функції в процесі педагогічного спілкування, умови та шляхи розвитку педагогічного артистизму: критерії та методи діагностики педагогічного артистизму; фактори та умови, що впливають на успішність розвитку педагогічного артистизму; психологічна та фізична розкутість педагога. Педагогічна сумісність та педагогічне сприйняття. Завоювання уваги аудиторії: стадії органічного процесу спілкування; пасивний і агресивний методи завоювання аудиторією. Самоуправління поведінкою педагога.

Тема 25. Педагогічна цілеспрямованість і зовнішній вигляд педагога, техніка мови та мовлення.

Зовнішній вигляд педагога та фактори фізичного оточення простору в спілкуванні. Фізичні характеристики зовнішнього вигляду: фігура, риси обличчя, фізична привабливість, зріст, вага, волосся, запахи. Предмети – артефакти: одяг, макіяж, окуляри, ювелірні прикраси та аксесуари. Поза, як ступінь відображення уваги, участі, статусу, симпатії. Поза як відображення інтенсивності деяких емоційних станів. Манери та дотики: маніпуляції з самим собою тобто облизування губ, смикання за гудзик, вертіння предметів у руках, почісування, посмикування, нав'язливі рухи. Вираз обличчя: шість основних афектів (сум, здивування, задоволення, страх, відраза). Вираз обличчя та регуляція ситуації для отримання зворотного зв'язку та управління потоком взаємодії. Вимоги до виразу обличчя педагога – вміння застосовувати виразність погляду, прагнення уникати надмірної динамічності м'язів обличчя і очей, а також уникати виразу "кам'яного" обличчя.

Вимоги до зовнішнього вигляду педагога. Управління емоційним станом. Постава вчителя: манери та пози, рухи та пересування. Міміка та жести. Погляд і візуальний контакт з учнями. Пантоміміка. Жести та спеціальна жестикуляція спортивного педагога. Одяг педагога: вимоги, прикраси, косметика. Взаємозв'язок зовнішньої та внутрішньої краси.

Педагогічна техніка як форма організації поведінки педагога. Характеристика груп компонентів педагогічної техніки. Техніка, технологія, особистість вчителя. Техніка мови та мовлення. Дихання: види, механізм, принципи організації техніки дихання. Голос: політ, гнучкість, рухливість, висота, діапазон, тембр, дикція. Недоліки у вимові, удосконалення дикції. Ритміка: паузи, темп, мелодичність, інтонація. Граматична і орфографічна грамотність мови.

Тема 26. Педагогічні конфлікти: види, причини виникнення.

Конфлікти як засіб регулювання між особистісних стосунків. Конфлікти в школі: прості та складні. Складні педагогічні конфлікти: діяльності; поведінки; взаємин. Мотиваційні конфлікти: конфлікти, пов'язані зі слабкою організацією навчання в школі; конфлікти взаємодії між учнями, між учителями та школярами, вчителів один з одним, між учителями та адміністрацією школи.

Педагогічний конфлікт: структура, сфера, динаміка. Конфлікт у взаємодії “вчитель – учні”. Міжособистісні конфлікти у педагогічному колективі: фахові; сподівань, особистісної несумісності. Причини конфліктів у колективі: матеріально-технічні, ціннісно-орієнтаційні; фінансово-організаційні; управлінсько-особистісні; соціально-демографічні; соціально-психологічні. Регуляція протиріч в учительському колективі. розв’язання та усунення педагогічних конфліктів. Поведінка педагога в конфліктній ситуації: стилі поведінки. Ігрові методи вирішення конфліктів.

Тема 27. Угрупування та його вплив на виховання особистості.

Формальні та неформальні групи. Спортивний колектив: структура, характеристика видів лідерів. Особливості спортивного колективу, методики вивчення колективу та взаємовідносин в ньому. Заходи по згуртуванню спортивного колективу. Індивідуалізм та колективізм. Виховання особистості в колективі та через колектив (репресивна педагогіка). Неформальні об’єднання дітей і молоді: просоціальні, асоціальні, антисоціальні об’єднання. Дитячі та юнацькі громадські організації. Неформальний молодіжний рух.

Тема 28. Психолого-педагогічна корекція відхилень в поведінці школярів.

Психолого-педагогічна корекція відхилень в поведінці школярів: сутність девіантної поведінки, її основні форми, причини виникнення. Педагогічно занедбані діти. Педагогічна корекція девіантної поведінки дітей в навчальному процесі. Методи виховної роботи з девіантними школярами.

Програма до кваліфікаційного іспиту

з дисципліни “ Основи менеджменту у сфері фізичної культури і спорту ”

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Суть і значення менеджменту в галузі фізичної культури і спорту.

Тема 1. Суть і значення менеджменту в галузі фізичної культури і спорту. Наукові школи та концепція менеджменту.

Суть менеджменту у фізичній культурі і спорті. Система менеджменту у фізичній культурі і спорті. Види менеджменту. Функції та принципи менеджменту у сфері фізичної культури і спорту. Методи менеджменту у фізичній культурі та спорті. Наукові школи менеджменту.

Тема 2. Нормативно-правова база менеджменту в фізичній культурі та спорті

Державне управління у сфері фізичної культури і спорту. Регулювання суспільних відносин у сфері фізичної культури і спорту. Правові основи господарської діяльності. Правові засади процедури ліцензування господарської діяльності.

Змістовий модуль 2 Фізкультурно-спортивна організація, комунікаційний процес, керівництво та лідерство в менеджменті.

Тема 3. Фізкультурно-спортивна організація як об’єкт менеджменту

Технологія створення фізкультурно-спортивної організації. Процедура вибору організаційно-правової структури. Інституціоналізація фізкультурно-спортивних організацій. Ліцензування діяльності фізкультурно-спортивних організацій. Установчі документи фізкультурно-спортивних організацій. Державна реєстрація фізкультурно-спортивних організацій. Відкриття розрахункового рахунку.

Тема 4. Інформація та комунікація у менеджменті ФКіС

Інформація як предмет, засіб і продукт праці менеджменту. Інформаційне забезпечення менеджменту у фізичній культурі і спорті. Комунікація, її суть та роль у системі управління. Комунікаційний процес, його елементи та етапи. Види комунікації та їхня ефективність. Комунікаційні перешкоди і засоби їх подолання. Управлінське рішення як форма управлінської діяльності.

Тема 5. Майстерність в управлінні фізкультурно-спортивними організаціями

Керівництво, лідерство, влада. Суть, види і характеристики колективів. Формування та розвиток колективу. Результативний конфлікт.

Модуль 2.

Змістовний модуль 3. Планування та побудова команд в діяльності фізкультурно-спортивних організацій.

Тема 6. Планування як функція менеджменту діяльності фізкультурно-спортивних організацій

Планування як функція менеджменту. Суть, завдання та принципи планування. Види планування спортивних організацій та їхній зв'язок. Методологія стратегічного планування. Розроблення загальної та функціональної стратегій. Бізнес-планування фізкультурно-спортивних організацій

Тема 7. Побудова команд, які перемагають

Ефективність керування персоналом. Організація праці персоналу. Кваліфікаційні категорії працівників сфери фізичної культури і спорту. Мотивація та стимулювання персоналу

Змістовий модуль 4. Контроль в системі менеджменту та економічно-соціальні основи діяльності фізкультурно-спортивних організацій.

Тема 8. Контроль в системі менеджменту ФКіС

Значення контролю в системі менеджменту. Види управлінського контролювання. Система контролю та умови її ефективного функціонування. Ефективний контроль поведінки персоналу.

Тема 9. Економічно-соціальні основи діяльності фізкультурно-спортивних організацій

Економіко-соціальна ефективність фізкультурно-спортивних організацій. Ринкові відносини в спорті. Спонсорство у сфері фізичної культури і спорту.

Рекомендована література для підготовки до кваліфікаційного іспиту з дисципліни “ Теорія і методика легкої атлетики ”

Базова література

1. Ахметов Р. Ф., Максименко Г. М., Кутек Т. Б. Легка атлетика: Підручник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 340 с.
2. Гогін О.В. Легка атлетика. Навчальний посібник. Видавництво ОВС., 2010. – 395 с.
3. Історія розвитку та методика викладання видів легкої атлетики. Навчальний посібник / : Криличенко О. В., Форостян О. І. / Вид-во Олимпийская литература. 218с – 2012
4. Легка атлетика з методикою викладання : навч. посібник / уклад.: Семенов А. А., Осадченко Т. М., Маєвський М. І. ,Ільченко С. С.– Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. – 207с.

Допоміжна література

1. Артющенко О.Ф. Легка атлетика: навчальний посібник для студентів ф-тів фіз. Культури / О.Ф.Артющенко, А.І.Стеценко. – Черкаси: Вид. Вовчок О.Ю., 2016. – 424 с.
2. Бачинський Й.В. Легка атлетика. – Львів: Друкарня фірми «Таля», 2018. – 97 с.
3. Легка атлетика: теорія, навчання, тренування. – За ред. Конестяпіна В.Г., Дацківа П.П., Чорненької Г.В./ Львів: СПОЛОМ, 2016. – 180 с.
4. Легка атлетика: правила змагань на 2021 р. За ред. Конестяпіна В.Г., Дацківа П.П., Чорненької Г.В., Лемешка В.Й., Прокопенка В.І.
5. Лемешко В.Й. Методика навчання легкоатлетичним вправам // навчальнометодичний посібник. – Львів : Видавництво «ЛНУ», 2020. – 106 с. УДК 796.42(076.5).
6. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина І. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2021. – 271 с.
7. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина ІІ. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. – 248 с.

8. Гогін О.В. Легка атлетика [Текст] : Курс лекцій для студ. ф-тів фіз. виховання пед. навч. закл. – Х. : ОВС, 2020. – 112с.
9. Криличенко О.В. Історія розвитку та методика викладання видів легкої атлетики [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч.закл. – К. : Олімп. Л-ра, 2016. – 108с.

Електронні ресурси:

1. http://www.uaf.org.ua/images/otherdocuments/competitions/Doc/IAAF_Competition_Rules_2016-2017_ua.pdf
2. library.zu.edu.ua
3. <https://uk.wikipedia.org/>
4. <https://www.google.com/>
5. <http://catalog.odnb.odessa.ua>
6. <http://www.sportkniga.kiev.ua>
7. <http://fizkultura.ks.ua>

Рекомендована література для підготовки до кваліфікаційного іспиту з дисципліни «Теорія і методика рухливих і спортивних ігор»

Базова література

1. В. В. Шутько. – Кривий ріг. Криворізький державний педагогічний університет, 2016.- 145 с.
2. Вознюк Т.В., Ковальчук А.А., Ковальчук О.В. Волейбол у закладах вищої освіти: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Твори», 2019. 280 с.
3. Д.О. Соловей, А.В.Яковенко. – Дніпро: Вид. «Інновація», 2017. – 150с
4. Карпа І. Я. Форми проведення тренувальних занять у навчально-тренувальному процесі кваліфікованих футболістів / Карпа І. Я. // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – 2018. –
5. Наумчук В.І. Теоретико-методичні основи навчання спортивним іграм: Навчальнометод. посібник / В. І. Наумчук. – Тернопіль: Астон,2017. – 180 с.
6. Основи тактичної підготовки з волейболу на факультативних заняттях : методичні вказівки / Уклад. А. А. Чхань, О. А. Колос. – Вінниця : ВНТУ, 2021. – 22 с.
7. Прозар М. В., Авінов В. Л., Петров А. О., Стасюк В. А., Балан С. М. Теорія і методика спортивних ігор: навчальний посібник Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2020. 320 с.
8. Прозар М. В., Авінов В. Л., Петров А. О., Стасюк В. А., Балан С. М. Теорія і методика спортивних ігор: навчальний посібник Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2020. 320 с.
9. Рухливі ігри та естафети в школі: посібник для вчителя.-Тернопіль: Підручники і посібники, 2017.-112 с.
10. Рухливі ігри: найкращі ідеї для активного відпочинку та ефективного закріплення вивченого матеріалу в позаурочний час. 1-4 класи./Н.О. Косовцева.-Харків: Вид. «Ранок», 2019.-80 с.: іл.

11. Теорія і методика викладання футболу : навчально-методичний посібник / В. М. Костюкевич, О. А. Перепелиця, С. А. Гудима, В. М. Поліщук. – 2-ге вид., перероб. та допов. Київ : КНТ, 2017. – 297 с.
12. Теорія і методика фізичного виховання: Том 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. Вип. 5. – С. 215–221. / Т.Ю. Круцевич. – К., 2018. – 392 с.
13. Футбол: історія розвитку, правила гри, методика навчання / С.В. Овчаренко, В.В. Матяш, Черненко С.О. Теорія і методика фізичного виховання : навчальний посібник : у 2 частинах/ Черненко С. О. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – Частина 1. – 215 с.
14. Щепотіна Н.Ю. Поліщук В.М. Теорія і методика викладання спортивних ігор (волейбол): методичні рекомендації. Вінниця: ВДПУ, 2019. 48 с.

**Рекомендована література
для підготовки до кваліфікаційного іспиту
з дисципліни “ Педагогіка та основи педагогічної майстерності ”**

Законодавчі та нормативні акти

1. Конституція України: // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. Редакція від 01.01.2020. URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про освіту», 2017, Редакція від 10.12.2023. URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». 2020 р. Редакція від 10.12.2023. URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Закон України «Про охорону дитинства» 2001 р. Редакція від 05.10.2023. URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
5. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.92, Редакція від 01.10.2023. URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
6. Указ Президента України від 17.04.2002 р. «Про національну доктрину розвитку освіти в Україні». URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
7. Указ Президента України від 30.09.2010 р. «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні». URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/926/2010#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України. від 3 листопада 1993 р. N 896 «Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття»)). Із змінами, внесеними згідно з Постановою N 576 (576-96-п) від 29.05.96. URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти». Редакція від 06.09.2022. URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>
10. Наказ МОЗ та МОН України від 20.07.2009 N 518/674 «Про забезпечення медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів у

загальноосвітніх навчальних закладах». URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0772-09#Text>

11. Наказ МОН України від 25.06.2018 № 676 «Про затвердження Інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти». URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1028-18#Text>

12. Наказ МОН України від 08.09.2020 № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання». Редакція від 11.04.2023. URL: (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#n22>

Базова література

1. Ковальчук В. «Педагогічна майстерність»: методичні рекомендації для самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ. Вид. Прикарпат. нац. ун-ту ім.В.Стефаника, 2016. 45с.
2. Основи педагогічної майстерності та педагогічної творчості : методичні рекомендації до практичних занять : навчально-методичний посібник для студентів /уклад.: О. О. Вашак, О. Г. Вільхова. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. 66 с.
3. Основи педагогічної майстерності: навч.-метод. посіб. / уряд. Н.Мачинська, А.Федорович, Н.Яремчук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.
4. Педагогіка: навч. посіб. / В. М. Галузьяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. Вінниця: Вінолбдрукерня, 2017. 200 с.
5. Педагогічна майстерність / за ред. І. А. Зязюна. К.: Вища школа, 2017. 349 с.
6. Педагогічна майстерність: підручник / за ред. І. А. Зязюна. К.: Вища шк., 2018. 422 с.
7. Педагогічна творчість і майстерність: хрестоматія / уклад. Н. В. Гузій. К.: ІЗМН, 2016. 168 с.
8. Педагогічне мовлення: навч.-метод. посіб. зі спецкурсу для педагогічних закладів. Л. В. Долинська, О. В. Гоголь, Л. М. Зінченко. К., 2017. 56 с.
9. Практикум з педагогіки: навч. посіб. / за заг. ред. О. А. Дубасенюк. К.: Центр навчальної літератури, 2016. 464 с.
10. Практична педагогіка виховання: посіб. з теорії та методики виховання / за ред. М. Ю. Красовицького. К. : Івано-Франківськ, 2015. 218 с.
11. Філатова Л. С. Педагогічна майстерність : навчальний посібник. Харків : ХНПУ, 2021. 90 с.
12. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2015. 230 с.

Допоміжна література

1. Ващенко Г. Праці з педагогіки. К.: Школяр. Т.4, 2016. 416 с.
2. Використання західного досвіду у шкільній освіті України / уряд. Н. Б. Вяткіна. К.: Абрис, 2017. 184 с.
3. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
4. Мирончук Н.М. Теорія і методика педагогічної діяльності: інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять. Житомир, 2018. 24 с.
5. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (Х–початок ХХ ст.): нариси / за ред. М. Д. Ярмаченка. К.: Радянська школа, 2016. 381 с.

6. Руденко Ю. Д. Основи сучасного українського виховання. К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2015. 328 с.
7. Філатова Л.С. Педагогічна майстерність: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти педагогічних університетів за спеціальностями 013 Початкова освіта; 016 Спеціальна освіта. Харків: ХНПУ, 2021. 90с.
8. Цимбалюк І. М. Підвищення професійної кваліфікації: психологія педагогічної праці: навч.-метод. посіб. К.: Професіонал, 2018. 150 с.
9. Школа класного керівника / упоряд. М. Голубенко. К.: Шкіл. Світ; Вид. Л. Галіцина, 2016. 128 с.
10. Ягупов В. В. Педагогіка: навчально-виховний процес: навч. посіб. К.: Либідь, 2016. 560 с.

Електронні ресурси:

1. Гончар О. В. Форми і методи педагогічної взаємодії учасників навчального процесу в системі вищої школи другої половини ХХ століття. URL: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppmb/texts/2010_5/10govxxc.pdf
2. Гульбс О. А. Особистісне становлення викладача вищої школи в професійній діяльності URL: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pib/2009_5/PB-5/PB-5_47.pdf
3. Елементи педагогічної майстерності URL: www.grinchuk.lviv.ua/referat/1/1099.html
4. Євдокімова О. О. Педагогічна майстерність викладачів вищої школи і фактори, що впливають на її формування URL: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pzpp/2010_12_2/81-89.pdf
5. Журнал «Сучасна Освіта» URL: <http://s-osvita.com.ua/>
6. Кайдалова Л. Г. Професійна компетентність та імідж сучасного викладача URL: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppmb/texts/2009-01/09klgimt.pdf
7. Квак О. В. Формування педагогічної техніки, як важливої основи педагогічного професійного мислення URL: www.bati-referaty.net.ua/engine/download.phpid
8. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
9. Ольшанська Н. Конфлікт і взаємодія URL: <http://osvita.ua/school/psychology/675>
10. Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном URL: <http://www.osvita.org.ua/>
11. Партнерство в навчанні: освітня мережа URL: <http://ua.partnersinlearningnetwork.com/>
12. Педагогіка URL: <http://pedagogika.at.ua>
13. Педагогічні персоналії URL: http://pedagogika.at.ua/publ/pedagogichni_personaliji/6
14. Програма Intel «Навчання для майбутнього» URL: <http://www.iteach.com.ua>

Рекомендована література

для підготовки до кваліфікаційного іспиту

з дисципліни “ Основи менеджменту у сфері фізичної культури і спорту ”

Законодавчі та нормативні акти

1. Закон України „Про фізичну культуру і спорт” // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1994. – № 14. – Ст. 80. (зі змінами та доповненнями)

2. Закон України „Про громадські об’єднання” // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – № 1. – Ст. 1. (зі змінами та доповненнями)
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 року № 115 „Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року” // (зі змінами та доповненнями) www.rada.gov.ua.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 року № 1089 «Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року» //(зі змінами та доповненнями) www.rada.gov.ua

Базова література

1. Бутко М.П. та ін. Стратегічний менеджмент Навч. посіб. /М.П.Бутко та ін.- Чернівці: ЧНТУ., 2019.-371с.
2. Ковальчук Г.П. Менеджмент в галузі фізичної культури і спорту: навч. посіб. /Г.П.Ковальчук,-Камянець Подільський: Рута, 2014.-227с.
3. Кожушко, Л. Ф., Кузнецова, Т. О., Судук, О. Ю. Основи менеджменту і маркетингу. – Рівне : НУВГП, 2016 – 291 с.
4. Криштанович С. Менеджмент і маркетинг у фізичній культурі і спорті : навч. посіб. / Світлана Криштанович, Володимир Холявка. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 176 с.
5. Криштанович С. Спортивний менеджмент : навч. посіб. / Світлана Криштанович. – Львів : ЛДУФК, 2020. – 208 с.
6. Федоренко В.Г. Менеджмент. Підручник. К.: Вид. Алерта. 2015.- 492с.

Допоміжна література

1. Економічна теорія: навч. посіб. / [Л. С. Шевченко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2016. - 267 с.
2. Жданова О. Основи управління сферою фізичної культури і спорту : навч. посіб. / Ольга Жданова, Любов Чеховська. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 244 с.
3. Криштанович С. Етапи підготовки системи формування професійної компетентності спортивних менеджерів / С. Криштанович // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. - Конін ; Ужгород ; Дрогобич, 2018.-С. 200-202.
4. Криштанович С. Система формування ключових компетентностей майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту / С. Криштанович // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота : [зб. наук. пр.]. - Ужгород, 2018. - Вип. 1(42), ч. 1.-С. 122-126.
5. Романов А.Д., Петренчук М.В. Підготовка менеджерів з фізичної культури і спорту. Дослідження інновацій та перспективи розвитку науки і техніки у ХХІ столітті. Матеріали науково-практичної конференції (м. Рівне, 24 листопада 2022 року) С 261 – 266.
6. Романов А.Д. Підготовка фахівців з менеджменту в галузі фізичної культури і спорту: збірник наукових праць. – № 1 (17). – Рівне : РВЦ МЕГУ імені академіка С.Дем’янчука, 2017. – С 196 - 201.
7. Шкільняк М.М, та ін.. Менеджмент .Навч. посіб. / М.М.Шкільняк та ін.- Тернопіль: Крок, 2017.-252с.